

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЩЕРБИНА КАТЕРИНА СЕРГІЇВНА

Допускається до захисту:

в.о. завідувача кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої
політики,
к.і.н., доцент

_____ І.В. Богінська

«_____» _____ 2021 р.

ПРОЄКТИ УСТАНОВ ООН В УКРАЇНІ

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник:

Паніна І.Г., старший викладач кафедри
міжнародних відносин і
зовнішньої політики, к.і.н.

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ECTS/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця - 2021

АНОТАЦІЯ

Щербина К.С. Проекти установ ООН в Україні. Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародні відносини». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2021.

У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі досліджено діяльність інституцій ООН в Україні. Встановлено пріоритетні напрямки роботи організацій на основі проєктів, що діють. З'ясовано перешкоди на шляху досягнення спільних цілей та надано можливі варіанти їхнього вирішення.

Ключові слова: ООН, проєкт, допомога, діяльність, перешкода, вирішення.

52 с., 1 рис., 2 дод., 64 джерела.

Рис. 1, Бібліографія: 71 найм.

ABSTRACT

Shcherbyna K. Projects of UN Agencies in Ukraine. Specialty 291 International relations, Social Communications and Regional Studies. Educational program: International relations. Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2021.

The activity of UN institutes in Ukraine is studied in qualification (bachelor's) work. The priority directions of work of the organizations on the basis of operating projects are established. Obstacles to achieving common goals have been identified and possible solutions have been proposed.

Key words: UN, project, assistance, activity, obstacle, solution.

52 pp., 1 figure, 2 appendixes, 64 sources.

Fig. 1, Bibliography: 71 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ДІЯЛЬНІСТЬ УСТАНОВ ООН В УКРАЇНІ	7
1.1. Структура інституцій ООН в Україні та їхні цілі.....	7
1.2. Пріоритетні напрями діяльності інституцій ООН на території України.....	16
РОЗДІЛ 2 ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ ООН В УКРАЇНІ	19
2.1. Соціально-економічні проєкти	19
2.2. Екологічні проєкти	21
2.3. Діяльність інституцій ООН щодо вирішення питань гендерної рівності	25
2.4. Проєкти у галузі охорони здоров'я	27
2.5. Проєкти ООН, спрямовані на демократизацію суспільства	30
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ ООН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ	35
3.1. Проблеми, що перешкоджають досягненню цілей ООН	35
3.2. Можливі заходи і перспективи покращення роботи установ ООН в Україні	37
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	45
ДОДАТКИ	51

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МАГАТЕ – Міжнародне агентство з атомної енергії

ММСП – мікро-, малі та середні підприємства

МОП – Міжнародної організації праці

МОМ – Міжнародна організація з міграції

ПРООН – Програма розвитку ООН

УВКБ ООН – Агентство ООН у справах біженців

УКГП ООН – Управління з координації гуманітарної діяльності

ФАО – Продовольча та сільськогосподарська організація

ЦСР – Цілі сталого розвитку ООН

ЮНЕЙДС – Спільна програма ООН з ВІЛ / СНІДу

ЮНІСЕФ – Дитячий фонд ООН

ЮНОПС – Управління ООН з обслуговування проєктів

ЮНФПА – Фонд ООН у галузі народонаселення

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У зв'язку із виникненням низки економічних, соціальних, природоохоронних, системних проблем в Україні, ООН розгорнула активну проектну діяльність для того, щоб допомогти державі у їх подоланні. Проекти інституцій ООН спрямовані на вирішення конкретних проблем і передбачають роботу за чітко встановленим планом, залучення донорів та раціональний розподіл бюджету.

Діяльність ООН досліджує низка науковців серед яких І. Г. Бабець [11], Ю.Г. Козак [12], В.В. Ковалевський [12], З. Кутайні [12], А.І. Мокій [11], Т. П. Яхно [11], О. М. Скрипник [24], І. Смільська [25], Дж. С. Баркін [40], К.К. Піз [54]. Дослідники здебільшого описують роботу ООН у світі та Україні, або ж дискутують на тему реформування. Проте, дослідники не приділяють увагу аналізу роботи проектів, що реалізуються установами ООН в Україні.

Мета роботи – дослідити та проаналізувати проекти інституцій ООН в Україні, визначити основні перешкоди на шляху досягнення цілей та надати практичні рекомендації для вирішення проблем.

Для досягнення мети було постановлено **низку завдань:**

- з'ясувати кількість та назви установ ООН, що реалізують свої проекти в Україні;
- визначити пріоритетні напрями роботи інституцій ООН в Україні на базі проектів;
- описати проекти за визначеними напрямками;
- здійснити аналіз роботи проектної діяльності ООН;
- виявити перешкоди з якими стикаються Україна та інституції ООН на шляху досягнення спільних цілей;
- розробити можливі рекомендації для вирішення виявлених перешкод для покращення результатів співпраці.

Об’єкт дослідження – співпраця України з ООН.

Предмет дослідження – проєктна діяльність програм, фондів, управлінь ООН в Україні.

Теоретичне значення роботи полягає у створенні підґрунтя для подальших досліджень проєктної діяльності ООН та підготовки нових можливих методів покращення роботи проєктів, що здійснюються організацією в Україні та світі.

Практичне значення дослідження полягає у розробці методичних рекомендацій, які можуть бути використані інституціями ООН для зменшення кількості проблем під час реалізації проєктів. Рекомендації і висновки, основні положення бакалаврської роботи можуть бути використані під час викладання навчальних курсів «Міжнародні організації», «Моделі зовнішньої політики (Зовнішня політика України)», «Розбудова миру».

Апробація результатів дослідження. Основні положення й висновки були представлені на обговорення під час міжнародних наукових конференцій «Topical Issues of Humanities, Technical and Natural Sciences» (тема «UNDP-Ukraine partnership») і «Травневі студії 2021: історія, міжнародні відносини, філософія» (тема «Спроба типології проєктів ООН»).

Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи обумовлена змістом порушеної проблеми, предметом і методами дослідження. Загальний обсяг роботи становить 53 сторінки, із яких основного тексту 36 сторінок. Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, 9 підрозділів, висновків, списку джерел і літератури (71 найменування), 2 додатків.

РОЗДІЛ 1

ДІЯЛЬНІСТЬ УСТАНОВ ООН В УКРАЇНІ

1.1. Структура інституцій ООН в Україні та їхні цілі

Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН) – найбільша у світі міжнародна організація, яка була створена в 1945 році і сьогодні налічує 193 держави члени, що об'єдналися заради подолання викликів ХХІ століття. ООН покликана вирішувати питання миру та безпеки у світі, зміни клімату, сталого розвитку, прав людини, роззброєння, тероризму, гуманітарних і надзвичайних ситуацій, гендерної рівності, управління, виробництва продовольчої продукції, здоров'я, бідності та інших проблем, з якими зіткнулося людство.

ООН активно співпрацює з Україною, яка є її членом від початку функціонування організації – з 1945 року. Динамічно ведеться діяльність інституцій ООН, що мають представництва в Україні. Кожна організація вирішує проблеми у сферах суспільного життя людини, або ж природоохоронні питання.

Для налагодження більш ефективної роботи, ООН затвердила порядок денний до 2030 року. Він ґрунтується на 17 Цілях сталого розвитку (далі - ЦСР) і має на меті забезпечити стале підвищення рівня життя майбутніх поколінь.

Серед 17 цілей наступні:

1. Подолання бідності в усіх її формах.
2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.
3. Підтримка здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх в будь-якому віці.
4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх.
5. Сприяння розвитку гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат.

6. Доступ до водних ресурсів, раціональне використання води і належні санітарні умови для всіх.

7. Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх.

8. Стале економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.

9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям.

10. Скорочення нерівності всередині країн та між ними.

11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів.

12. Здійснення переходу до раціонального споживання і виробництва продуктів.

13. Боротьба зі зміною клімату.

14. Збереження морських екосистем в інтересах сталого розвитку.

15. Раціональне використання екосистем суші та сприяння їхньому захисту та відновленню.

16. Поширення миру та справедливості.

17. Зміцнення партнерства заради стійкого розвитку [35].

Досягти ЦСР можливо лише діючи комплексно. Тому, сприяти виконанню цілей зобов'язалися усі члени організації, інституції ООН, а також усі охочі державні органи, приватні сектори, громадяни та громадянські суспільства різних держав.

Україна, як член ООН, активно підтримує досягнення ЦСР. Одразу ж після оголошення Порядку денного, Україна почала роботу, спрямовану на адаптацію ЦСР відповідно до державних проблем. Внаслідок, протягом 2016-2017 років було створено 86 завдань національного розвитку, які відображено в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Загалом, 17 цілей та 86 національних завдань інкорпоровані у 145 нормативно-правових актів Уряду, на реалізацію цілей і завдань спрямовано 1052 завдання та 3465 заходів,

закріплених у цих актах [33]. Щорічні національні огляди, звіти та доповіді допомагають скоординувати роботу на рік, визначити основні проблеми та перешкоди і включають надання практичних рекомендацій для подальшої діяльності.

Таким чином, ЦСР-2030 стали орієнтиром для держав-членів ООН. Важливість цілей полягає у тому, що вони передбачають вирішення найбільш проблемних аспектів сучасності, таких як бідність, кліматичні проблеми, забезпечення миру, а також у комплексному підході, без якого неможливо буде досягти ЦСР. Саме тому досягнення цілей можливе лише завдяки активно налагодженій співпраці всередині держав та між ними, яка передбачає швидке реагування на нові загрози, виявлення перешкод та заходів, що допоможуть їх подолати.

Інституції ООН активно підтримують ЦСР і допомагають у їхньому досягненні низці країн, серед яких і Україна. Станом на травень 2021 року в Україні функціонує 18 інституцій ООН. Серед цих організацій наступні:

Продовольча та сільськогосподарська організація (далі - ФАО) має на меті досягти продовольчої безпеки та подолати голод у світі, забезпечивши регулярний доступ людей до якісних продуктів харчування. Організація здійснює постійний моніторинг за харчуванням та безпекою продовольства в різних куточках світу і через певні програми вирішує проблеми там, де вони існують. Основними задачами в Україні ФАО вбачає підтримку дрібних фермерів, інших представників приватного сектору й державних підприємств, забезпечення раціонального управління природними ресурсами з сильним акцентом на проблеми зміни клімату, відповідального рибальства, лісового господарства та землеустрою, та надання гуманітарної допомоги [29].

Міжнародне агентство з атомної енергії (далі - МАГАТЕ) працює задля забезпечення безпеки у сфері використання ядерної науки та техніки. Організація пропагує мирне використання ядерних матеріалів, контролює їх використання в країнах за своїми стандартами, сприяє науковому обміну стосовно ядерних розробок та безпеки, захисту навколишнього середовища,

надає можливості для навчання урядам країн, щоб ті знали як безпечно використовувати ядерні технології без шкоди екології. В Україні МАГАТЕ найбільше приділяє увагу моніторингу та подоланню наслідків Чорнобильської катастрофи, консультації Державної інспекції ядерного регулювання з різних питань, а також покращенню можливостей для ефективного виведення, експлуатації, поводження з відходами й посиленню можливостей виробництва радіофармацевтичних препаратів для охорони здоров'я [45].

Метою *Міжнародної організації праці* (далі - МОП) є забезпечення соціальної справедливості, а саме загально визнаних прав людини та праці. МОП займається пропагандою прав людини на роботі, збільшує можливості для гідної та продуктивної зайнятості, сприяє посиленню діалогу та соціального захисту на робочих місцях, шляхом створення відповідним стандартам організації робочих місць, інформування робітників та керівників й надання консультативних послуг. Діяльність організації в Україні спрямована на застосування міжнародних норм праці, здійснення реформування правил відповідності умовам праці, наближення України до ЄС у сферах зайнятості та соціальної політики, підтримку безпеки та гігієни праці в гірничому секторі, реформування державних служб зайнятості, модернізацію технічного та професійного навчання, розвиток підприємництва, боротьбу з упередженнями та дискримінацією на робочому місці, та налагодження соціального діалогу [46].

Міжнародна організація з міграції (далі - МОМ) – це головна організація у сфері міграції, яка діє шляхом активної співпраці з урядовими, неурядовими та міжурядовими організаціями. Організація здійснює моніторинг міграційних потоків та розробляє практичні рішення проблем, пов'язаних з міграцією: допомагає мігрантам, біженцям та ВПО з різних країн, сприяє міжнародній співпраці з питань міграції, допомагає мігрантам у вирішенні документальних проблем, надає рекомендації за управлінням кордонами, протидіє торгівлі людьми. Зазначені проблеми, МОМ вирішує і в Україні, приділяючи значну увагу допомозі ВПО та тим, хто постраждав від конфлікту на сході України,

включенню мігрантів до системи охорони здоров'я, консультації Уряду в питаннях протидії нерегульованої міграції та подоланню проблем, які викликані міграцією [49].

Управління з координації гуманітарної діяльності (далі - УКГП ООН), в свою чергу, координує допомогу, яку надає ООН в умовах гуманітарної кризи, а саме сприяє розвитку поваги до гуманітарних норм і принципів, привертає увагу до таких проблем як доступ до населення, що постраждало внаслідок певної проблеми, гуманітарні наслідки санкцій, розмінування, неконтрольоване поширення стрілецької зброї та інші. УКГП ООН входить до Секретаріату ООН. На 2021 рік основним завданням представництва визначено надання допомоги та доступу до основних послуг для людей, що постраждали від конфлікту на сході України, захист 1,5 мільйона постраждалих від конфлікту людей, у тому числі 189 000 ВПО, з належним урахуванням міжнародних норм та стандартів, реалізація стратегії виходу з гуманітарної сфери в контрольованих урядом районах з 2021 по 2023 роки [52; 53].

Місія Управління Верховного комісара ООН із прав людини (далі - HRMMU) покликана сприяти захисту прав людини у світі, працювати з урядами та допомагати у виконанні їхніх зобов'язань з прав людини, виявляти, висвітлювати та відповідати на виклики у галузі прав людини, а також слідкувати за дотриманням відповідних прав у всіх проєктах ООН та поширювати громадянську обізнаність для того, щоб люди у різних куточках світу мали можливість вимагати своїх прав. В Україні управління слідкує за дотриманням прав людини з особливим акцентом на моніторингу та вирішенню проблем, що пов'язані з порушенням прав на сході України та в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі [50].

Департамент політичних та миротворчих справ (далі - ДПМС) відіграє центральну роль у зусиллях ООН щодо запобігання та вирішення найгостріших конфліктів у всьому світі. Завданням департаменту є здійснення аналізу міжнародної безпеки, виявлення можливих загроз, попередження можливих конфліктів мирними шляхами, регулювання політичних криз та конфліктів із

застосуванням насильства, підтримка миру у світі та налагодження партнерських відносин між країнами. В Україні департамент займається моніторингом конфлікту на сході України та підготовкою звітів з приводу поточної військової та гуманітарної ситуації на сході країни [43].

ООН Жінки (далі - UN Women) - це інституція ООН, що займається питаннями гендерної рівності та розширенням прав і можливостей жінок у світі. Основною метою організації є збільшення рівня залучення жінок до управлінської діяльності, надання можливостей для отримання гідної роботи, зростання доходів жінок та економічної незалежності, боротьба з проявами насильства, а також залучення жінок до вирішення глобальних проблем, що забезпечить побудову миру та стійкість до криз та потрясінь. Така діяльність здійснюється шляхом розробки нових законів, політичних підходів, програм та послуг через співпрацю з урядами країн та громадянським суспільством. Робота організації в Україні здійснюється за усіма вищепереліченими напрямками. Особлива увага приділяється гендерній дискримінації жінок у доступі до гідної роботи, боротьбі з насильством та підтримці сімей, що постраждали від конфлікту [70].

Спільна програма ООН з ВІЛ / СНІДу (далі - ЮНЕЙДС) програма ООН, що забезпечує надання життєво важливих послуг людям з ВІЛ шляхом ведення інформативної діяльності, надання технічної підтримки, налагодження зв'язку організації між урядами, приватним сектором та громадами країн. ЮНЕЙДС збирає дані про поширення ВІЛу, створює та фінансує проекти, що допомагають у боротьбі з хворобою, публікує авторитетну та актуальну інформацію про епідемію ВІЛ, що необхідно для ефективної відповіді на СНІД. Ключовими напрямками діяльності організації в Україні є розробка ефективних заходів задля боротьби з епідемією ВІЛ, надання допомоги щодо розробки стратегічної інформації та політики, дослідження, моніторинг та оцінка поширення епідемії ВІЛ, залучення громадського суспільства державних установ, недержавних організацій до вирішення проблеми, мобілізація фінансових, людських та технічних ресурсів [61].

Програма розвитку ООН (далі - ПРООН) спеціалізується на питаннях розвитку. Мета організації досягти ліквідації бідності, забезпечити сталий розвиток країн, сприяти захисту навколишнього середовища, розширити демократичне врядування. ПРООН вирішує низку проблем, що виникли в Україні. Організація допомагає у подоланні бідності, захисті довкілля, проведенні демократичних реформ, створенні робочих місць, розвитку підприємництва, боротьбі з корупцією, залученні іноземних інвестицій, розвитку цифрових послуг, а також надає допомогу постраждалим від конфлікту, розбудовує соціальну та економічну інфраструктуру на сході України й докладає зусиль для врегулювання конфлікту [21].

Фонд ООН у галузі народонаселення (далі - ЮНФПА) є провідною агенцією ООН, яка зосереджує свою роботу у сфері гендерної рівності, репродуктивного здоров'я та розбудови потенціалу молоді. Основні завдання фонду – надати рівні можливості для чоловіків та жінок у доступі до послуг щодо сексуального та репродуктивного здоров'я, здорового способу життя, зменшити рівень малозабезпечених людей, мігрантів, етнічних меншин, що не мають доступу до таких послуг, запобігти насильству та дискримінації, а також здійснювати інформування молодих людей про запобігання небажаної вагітності та інфікування хворобами, що передаються статевим шляхом.

В Україні ЮНФПА створює умови для молоді, що забезпечують знання своїх прав, доступ до здорового способу життя, участі у громадській діяльності, проводить кампанії з питань сексуального та репродуктивного здоров'я задля кращого доступу до обслуговування та лікування, проводить інформаційну діяльність стосовно гендерної рівності для державних службовців та підвищує обізнаність суспільства стосовно проблеми, надає різні види допомоги постраждалим від гендерного насильства [38].

Агентство ООН у справах біженців (далі - УВКБ ООН) – організація, яка покликана захищати права біженців, ВПО, осіб без громадянства та надавати їм усі можливі види підтримки. Агентство вирішує проблему осіб без громадянства на глобальному рівні, здійснює постійний моніторинг міграції та становища

біженців, ВПО, осіб без громадянства, надає мігрантам необхідну допомогу: соціальну, медичну, матеріальну, допомагає біженцям інтегруватися в суспільство, а також надає експертну підтримку урядам. УВКБ ООН в Україні допомагає уряду у вирішенні усіх перелічених проблем з особливим акцентом на допомозі особам, що постраждали від конфлікту на сході України [64].

Інформаційні центри ООН (далі - UNIC) – це центри, що є головними осередками поширення актуальної інформації про ООН в країнах, що розвиваються. Завданням таких центрів є розповсюдження новин серед журналістів, державних службовців, студентів, громадянського суспільства, дослідників, працівників системи освіти, шляхом перекладу актуальної інформації на офіційні мови місцевих, публікації в ЗМІ нових досліджень чи інтерв'ю, проведення заходів з приводу актуальної для ООН проблеми, дати чи пам'ятної події. Інформаційний центр ООН успішно працює і в Україні, шляхом реалізації завдань, що стоять перед ним [65].

Дитячий фонд ООН (далі - ЮНІСЕФ) – організація, що працює заради надання допомоги найуразливішим дітям та підліткам у всьому світі. ЮНІСЕФ сприяє зменшенню рівня дитячої смертності, захищає права дітей, надає їм умови для доступу до харчування, освіти, системи охорони здоров'я та усіх необхідних послуг для безпечного існування, розширює права та можливості дівчат для подальшої участі в політичній, економічній, соціальній сферах, надає допомогу дітям, що опинилися в надзвичайній ситуації. Фонд активно діє в Україні, посиливши свої зусилля із початком конфлікту на сході України. ЮНІСЕФ задовольняє гуманітарні потреби дій, надаючи доступ до води та санітарії, освіти, правової та психологічної допомоги, проводить навчання з питань безпеки під час військових дій серед дітей, бореться з інфекційними хворобами [39].

Управління ООН з питань наркотиків та злочинності (далі - УНЗ ООН) - це світовий лідер у боротьбі з поширенням наркотиків, міжнародною злочинністю, корупцією та тероризмом. Організація надає допомогу наркозалежним, запобігає незаконному вирощуванню та продажу наркотиків,

здійснює посилений контроль для запобігання поширення наркотиків через кордони, здійснює моніторинг ринків збуту, запобігає торгівлі людьми, транснаціональній злочинності, тероризму, поширенню корупційних схем, надає посилений доступ до правосуддя для усіх, хто цього потребує, допомагає у зміцненні контролю за кордонами та проводить кампанії з підвищення обізнаності про наслідки наркотиків та злочинної діяльності. Україна та УНЗ ООН активно здійснюють спільну діяльність з протидії наркотичному обігу та запобіганню злочинності [67].

Управління ООН з обслуговування проєктів (далі - ЮНОПС) – організація, яка надає різноманітні послуги та технічну підтримку організаціям, що реалізують проєкти та є керує деякими з них, задля забезпечення миру та безпеки у світі. До основних завдань управління належить розробка індивідуальних рішень для задоволення потреб партнерів, що реалізують проєкти, визначає терміни, бюджет, вимоги щодо якості виконання проєктів, визначає ймовірні ризики та можливі шляхи їх подолання, порівнюючи місцеві практики, створюючи інструменти та методи для досягнення очікуваних результатів [68]. ЮНОПС підтримує Уряд України у його зусиллях щодо досягнення сталого розвитку та побудови міцнішого майбутнього для народу України, надаючи допомогу в реалізації низки проєктів.

Волонтери ООН (далі - UNV) – організація, що мобілізує волонтерів для роботи в агентствах ООН. Мета організації – залучити кваліфікованих, вмотивованих добровольців для допомоги в миротворчих організаціях та програмах розвитку [69]. Організація дозволяє залучити людей усіх верств суспільства до волонтерської діяльності, налагодити діалог між регіонами, зміцнити соціальну згуртованість для ефективного надання гуманітарної допомоги у світі. В Україні організація залучає волонтерів для допомоги у виконанні різноманітних проєктів покликаних досягти цілей сталого розвитку .

Всесвітня організація охорони здоров'я (далі - ВООЗ) – відповідальний орган за охорону здоров'я в рамках системи ООН, мета якого досягнення кращого рівня здоров'я всіх народів. До завдань ВООЗ входить керівництво

глобальних питань охорони здоров'я, формування порядку денного досліджень у галузі охорони здоров'я, встановлення норм та стандартів системи охорони здоров'я, розробка варіантів реагування на загрози, надання технічної підтримки державам-членам, моніторинг та оцінка тенденцій стану здоров'я, фінансування медичних досліджень та надання екстреної допомоги під час катастроф.

У рамках своїх програм ВООЗ також працює над покращенням харчування, житла, санітарії та умов праці у всьому світі. Основними задачами організації в Україні є забезпечити покращений доступ до основних ліків, вакцин, діагностики та пристроїв для первинної медичної допомоги, особливо серед населення, що потребує фінансової допомоги, покращити стійкість до надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я, збільшити здатність попереджати епідемії та пандемії, посилити потенціал країни у галузі даних та інновацій. [71].

1.2. Пріоритетні напрями діяльності інституцій ООН на території України

Дослідивши офіційні сайти фондів, програм та інших інституцій ООН, було визначено пріоритетні напрямки їхньої діяльності в Україні. В ході аналізу було обстежено всю інформацію, що публікується на сайтах: різні типи звітів, програм, статей, новинні повідомлення, проте особливу увагу було приділено публікаціям, що присвячені опису проєктів ООН, які сьогодні реалізуються.

Особлива увага до таких джерел пояснюється тим, що проєкти є основним комплексним механізмом реалізації Цілей сталого розвитку 2030 (ЦСР 2030) [2], й покликані вирішувати проблеми в межах конкретних сфер. Такий підхід сприяє поступовому вирішенню проблем на локальному рівні без чого неможливо побачити результат на регіональному чи глобальному рівнях. Окрім реалізації проєктів, ООН вирішує світові проблеми через встановлення діалогу між державами-членами, шляхом проведення переговорів з метою досягнення компромісу стосовно того чи іншого питання. Діалог зазвичай відбувається на

засіданнях Генеральної Асамблеї, Ради Безпеки, Економічної та Соціальної Ради, Міжнародного Суду та інших органів організації.

Таким чином, здійснивши аналіз інформації про проєктну діяльність ООН в Україні, було визначено, що станом на квітень 2021 року в державі, за ініціативи ООН, реалізується понад 90 проєктів. Важливо зазначити, що не всі установи, що мають представництва в Україні досягають своїх цілей, шляхом створення чітких проєктів чи програм. Або, ймовірно, деякі з них не публікують таку інформацію на офіційних сайтах. Серед інституцій організації, що надають дані про реалізацію проєктів наступні:

- Продовольча і сільськогосподарська організація ООН[44];
- Міжнародне агентство з атомної енергії [45];
- Програма розвитку ООН [21];
- Фонд ООН у галузі народонаселення [38];
- Дитячий фонд ООН [39];
- Управління ООН з обслуговування проєктів [68];
- Управління Верховного комісара ООН у справах біженців[64].

Відповідно, дослідивши проєкти цих організацій, було здійснено аналіз і визначено пріоритетні напрями діяльності ООН в Україні. Робота більшості інституцій спрямована на вирішення таких питань:

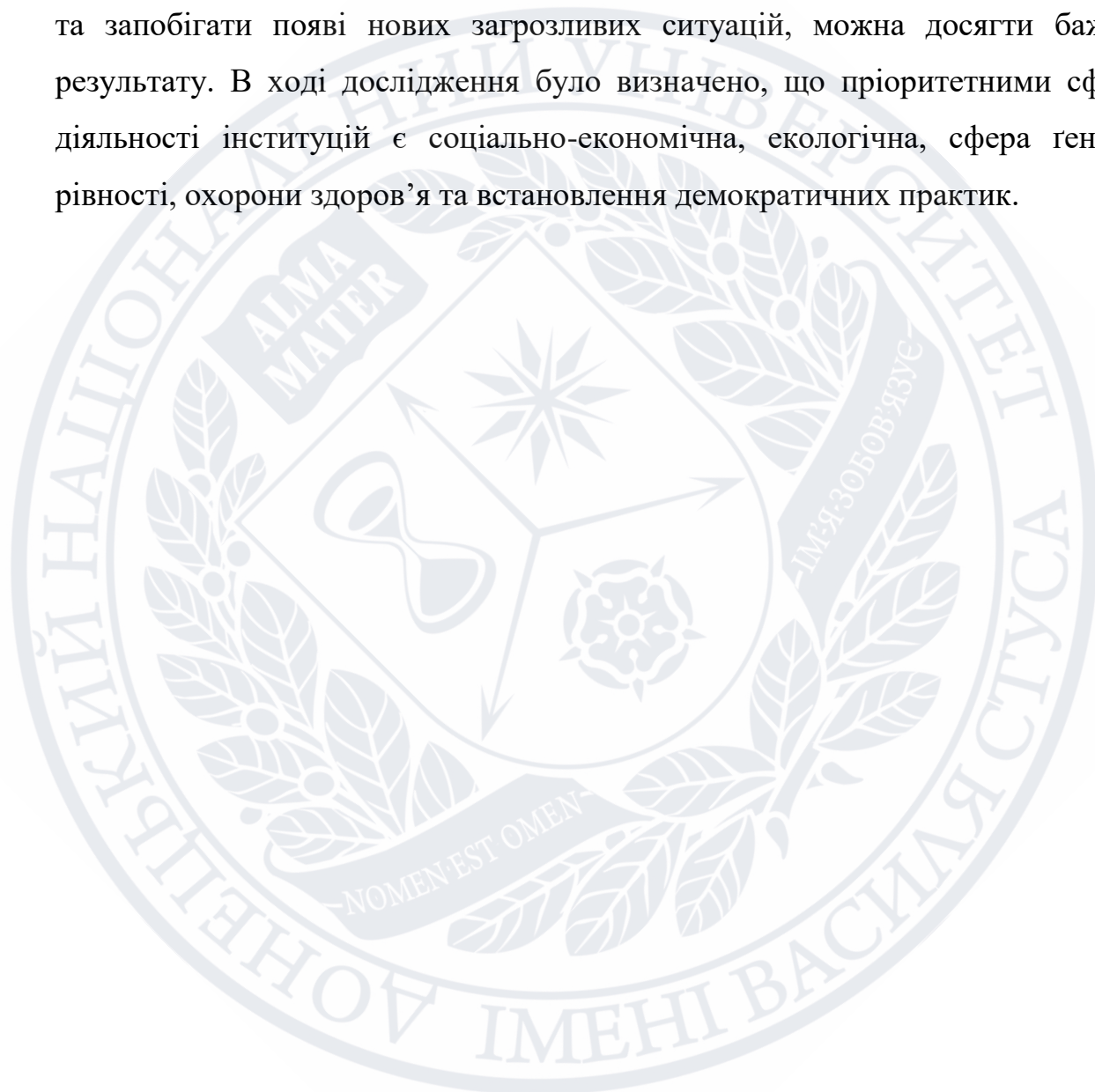
- Соціально-економічні;
- Екологічні;
- Проблеми гендерної рівності;
- Перешкоди у сфері охорони здоров'я України;
- Демократизація влади та суспільства.

На основі викладеного можна сформулювати висновок, що ООН активно діє в державі через інституції, що розташовані по всій Україні. Станом на квітень 2021 року на території України функціонує 18 таких організацій. Для прикладу в Молдові діє 27 організацій ООН [62], в Нігерії – 17 [63], в Індії – 26 [66]. На думку автора, такий розподіл організацій зумовлений кількістю проблем, які

існують в державах. Меншу роль грає географічний фактор, проте його також варто враховувати.

Отже, про активну діяльність ООН в Україні свідчить також значна кількість проєктів, які реалізуються в державі вибір сфер, яким вони призначені, адже саме завдяки вірному визначенню проблемних сфер, вмінню передбачати та запобігати появі нових загрозливих ситуацій, можна досягти бажаного результату. В ході дослідження було визначено, що пріоритетними сферами діяльності інституцій є соціально-економічна, екологічна, сфера гендерної рівності, охорони здоров'я та встановлення демократичних практик.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ ООН В УКРАЇНІ

2.1. Соціально-економічні проєкти

Соціально-економічне становище українців знаходиться на низькому рівні порівняно із країнами Заходу. Здобувши незалежність Україна, без чітко визначеної стратегії, не змогла налагодити ефективну економіку через відмову від частини військового потенціалу ракетобудування, систем космічного управління; неефективну систему державного управління, яка в перше десятиліття незалежності намагалась слідувати радянському шаблону; відсутність приватного підприємництва, натомість маючи націоналізовану економіку, відхід від якої триває. Шанси України досягти встановлення сильної економіки та соціальної згуртованості зійшли нанівець після початку тривалого конфлікту на сході України, і згодом, через поширення COVID-19 [26].

ООН, розуміючи загрозу для України та світу, допомагає державі подолати основні соціально-економічні проблеми різними можливими шляхами, одним із яких є реалізація проєктів. Серед основних переваг реалізації проєктів є чітке планування, моніторинг ситуацій, швидке залучення експертів та донорів до вирішення проблем, підзвітність, гарантування дотримання прав людини та низка інших.

Соціально-економічні проєкти ООН в Україні покликані вирішувати проблеми бідності, голоду, низького рівня зарплат, пенсій, соціальних виплат, належного надання допомоги біженцям, внутрішньо переміщеним особам, дітям та іншим постраждалим від конфлікту, а також такі проблеми як відсутність добре налагодженого механізму надання послуг, доступу до санітарно-гігієнічних умов, освіти, інформації тощо.

Станом на травень 2021 року в Україні інституціями ООН реалізовується 22 соціально-економічних проєкти. За кількістю, проєкти цієї сфери посідають

З місце зі всіх пріоритетних сфер роботи організації, що розглядаються у даному дослідженні.

Проект ПРООН *«Сприяння соціальній згуртованості шляхом залучення молоді»* реалізується протягом 2020-2021 років і має на меті створити умови та методологічну базу для забезпечення інфраструктури з впровадження молодіжної політики знаннями та матеріалами, необхідними для ведення діалогу на тему національної єдності та соціальної згуртованості з молодими жінками та чоловіками в Україні [27].

Ініціативи ЮНІСЕФ також спрямовані на вирішення соціальних проблем. Інституція здійснює проект *«Спільно. Соціальні послуги для сімей у громаді»*, мета якого зміцнення можливостей громад на сході України і забезпечення доступних та якісних соціальних послуг [28].

Проект *«Громада, дружна до дітей та молоді»*, основна задача – потужна громадська та інвестиційна підтримка, що водночас сприяє розбудові місцевої демократії та досягненню консенсусу на місцевому рівні [3]. Діє також спільний проект з ЄС *«ЮНІСЕФ та ЄС розширюють можливості для молоді на сході України»* [36]. Мета проекту – пом'якшити вплив конфлікту на молодь та підлітків. Серед основних завдань: підвищити життєстійкість молоді, підтримати громадянську активність молодих людей та дати їм змогу запровадити позитивні зміни у свої громади.

Значний внесок у соціально-економічну сферу робить УВКБ ООН. Організація допомагає у реалізації 18 проектів спрямованих на допомогу сім'ям біженцям і ВПО постраждалим від конфлікту [9]. УВКБ ООН надає підтримку з легкого та середнього ремонту інфраструктури, запропонованого громадами-бенефіціарами або місцевими органами влади на сході України. Проекти мирного співіснування мають на меті створити атмосферу мирного співіснування між переміщеним населенням і приймаючими громадами та сприяють стійкості ВПО і постраждалих громад.

Одним із таких проектів є відкриття спортивного майданчику при школі у Новоазовську, де було проведено ремонт і забезпечено територію різноманітним

спортивним обладнанням [9]. Після скасування обмежень, викликаних COVID-19, планується організація різноманітних міських спортивних змагань, сприятиме психосоціальному оздоровленню дітей, які щодня відчувають вплив збройного конфлікту на своє життя. Такі ініціативи надзвичайно важливі, адже сприяють веденню здорового способу життя та соціальній згуртованості, яку необхідно підтримувати, особливо в громадах, що приймають багато ВПО та постраждалих внаслідок конфлікту [9].

Соціально-економічні проєкти є надзвичайно важливими для України та досягнення ЦСР. Вони сприяють подоланню бідності в усіх її проявах, відновленню інфраструктури, соціальній згуртованості й забезпечують надання різноманітних послуг у громадах, включаючи психологічну допомогу для постраждалих від війни. І, таким чином, наближають Україну до досягнення ЦСР та стабільного й успішного функціонування держави, яка здатна реагувати на нові виклики.

2.2. Екологічні проєкти

Екологічна ситуація у світі погіршується з кожним роком все більше. Головною причиною глобальних екологічних змін вважається:

- науково-технічний прогрес;
- інтенсивне використання природних ресурсів;
- довготривале функціонування нафтопереробних, хімічних, металургійних та інших підприємств, що спричиняє підвищення рівню забрудненості атмосфери та забруднення водойм відходами із підприємств;
- масштабна вирубка лісів;
- надмірне виробництво пластикових речей;
- відсутність переробки відходів у багатьох країнах світу;
- викиди в атмосферу відходів внаслідок активного використання транспорту та сільськогосподарської техніки;

- запуск ракет та випробування ядерної зброї; несвідоме ставлення людей до сучасної екологічної проблеми.

Екологічна ситуація в Україні сьогодні є доволі критичною. Згідно з індексом екологічної ефективності 2020 Україна посідає 60 місце з 180, що є не дуже добрим результатом [30]. Всесвітній фонд природи (далі - WWF) - одна із найвпливовіших природоохоронних організацій, основними проблемами екологічної ситуації в Україні вбачає: втрату природних екосистем (луки, степів, річок, озер, боліт), низьку якість питної води, відсутність уявлення про запаси риби та становище водних ресурсів, браконьєрство та знищення рідких видів тварин і хімізацію сільського господарства. Великою проблемою також є поводження з відходами. Обсяги утворених відходів зростають, а частка тих, що переробляються є незначною [31].

Розуміючи важливість комплексного підходу до вирішення світової екологічної загрози, низка установ ООН спрямовують свою діяльність на покращення стану навколишнього середовища. Особлива увага приділяється країнам, що розвиваються та державам з перехідною економікою, серед яких і Україна. До числа організацій ООН, що вирішують екологічні питання шляхом реалізації проєктів такі: ФАО, МАГАТЕ, ПРООН, ЮНОПС. Варто зазначити, що ЮНЕП – Програма ООН з доакілля не має офіційного представництва в Україні, проте спільно із ОБСЄ координує проєкти ПРООН [34].

Серед проєктів, що реалізуються організаціями протягом 2018-2024 років наступні:

- «Підготовка до підтримки конкурентоспроможності сільського господарства та рибного господарства в умовах кризи COVID-19» [3];
- «Підтримка Програми малих грантів Глобального екологічного фонду (GEF) у Європі та Співдружності Незалежних Держав» [58];
- «Посилення національного потенціалу щодо вирішення ризиків протимікробної стійкості (AMP)» [60];
- «Підтримка переходу до більш ефективних, результативних та відповідних сільськогосподарських консультативних послуг» [44];

- «Підтримка Міністерства аграрної політики та продовольства у впровадженні та моніторингу ЦСР у галузі тваринництва» [44];
- «Покращення санації та управління наземним та прісноводним середовищем, яке зазнає впливу радіоактивних матеріалів Чорнобильського походження» [48];
- «Посилення регуляторних можливостей Державної інспекції ядерного регулювання з урахуванням чинних стандартів МАГАТЕ, а також найкращих міжнародних практик» [57];
- «Підтримка виведення з експлуатації блоків атомних електростанцій та поводження з радіоактивними відходами на Чорнобильській АЕС та в зоні відчуження» [49];
- «Розробка стратегії виведення з експлуатації та екологічного відновлення та нарощування потенціалу для відновлення та виведення з експлуатації колишніх ділянок видобутку та видобутку урану» [32];
- «Покращення можливостей для ефективної реалізації великих проєктів з виведення, експлуатації та поводження з відходами із мінімізацією ризиків на основі ініціатив та потенційних взаємодій» [47];
- проєкт «EU4Climate» [22];
- «Поводження з пластиковими відходами на місцевому рівні» [17].

Здійснивши аналіз роботи проєктів, було визначено основні екологічні проблеми, які ООН взялася вирішувати в Україні:

- використання неефективних практик та технік у сільському господарстві, що забруднюють навколишнє середовище;
- приведення у безпечний стан та екологічне відновлення уранових об'єктів, що ліквідуються у відповідності до вимог МАГАТЕ;
- неефективної експлуатації та поводження з відходами із мінімізацією ризиків на основі ініціатив та потенційних взаємодій, де значне місце займає підвищення рівня обізнаності про повторне використання пластику;

- сприяння розвитку низьковуглецевої і стійкої до кліматичних змін економіки, пом'якшити адаптацію до змін клімату, зберегти біорізноманіття, захистити міжнародні води, зменшити вплив стійких органічних забруднювачів, запобігти деградації земель та застосувати практики сталого управління лісами.

Таким чином, природоохоронні проєкти інституцій ООН вирішують найбільш проблемні питання, що існують в Україні.

Особлива увага приділяється подоланню наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Проєкти цього напрямку допомагають:

- координувати управління забрудненим наземним та прісноводним середовищем територій, що постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи;
- поліпшувати регулятивну інфраструктуру України шляхом врахування чинних стандартів МАГАТЕ, переглянутих після ядерної аварії у Фукусімі, а також кращих міжнародних практик;
- підтримувати виведення з експлуатації блоків атомних електростанцій та поводження з радіоактивними відходами на Чорнобильській АЕС та в зоні відчуження;
- забезпечувати ефективну роботу цілісної системи поводження з радіоактивними відходами, що дозволить досягти безпечного поводження (включаючи захоронення) радіоактивних відходів усіх видів та категорій.

Проєкти спрямовані на подолання наслідків ЧАЕС є надзвичайно важливими для України, її сусідів та екологічної ситуації в регіоні. ООН, розуміючи важливість ситуації, допомагає Україні в моніторингу, розробці рішень та фінансуванні ініціатив. На думку авторів кількість проєктів буде збільшуватися, адже проблема має значний вплив на екологічну ситуацію в Україні і корелюється із ЦСР як-от підтримка здорового способу життя, чиста вода та належні санітарні умови, боротьба зі зміною клімату, збереження екосистем суші.

2.3. Діяльність інституцій ООН щодо вирішення питань гендерної рівності

Проблема гендерної нерівності широко поширена в Україні. Так, за результатами Світового дослідження цінностей 2020, в Україні зріс рівень гендерних стереотипів. Наприклад, зберігаються погляди, що коли мати працює заради заробітку, її діти страждають. Таку відповідь дали 58,1%, натомість в 2011, людей, що мали таку думку було 36% [23, с.33]. Чверть українців вважає, що університетська освіта важливіша для хлопчика, ніж для дівчинки, для прикладу в 2011 так вважали 18% [23, с.33]. А з тим, що «якщо жінка заробляє більше грошей, ніж чоловік, це, як правило, викликає проблеми» погодились 30,9% у 2020 році і 20% у 2011 [Додаток А].

Поширення гендерної рівності є пріоритетом для ООН і стоїть на порядку денному до 2030, адже закріплено Цілями сталого розвитку - 2030 [2]. До інституцій, що здійснюють проекти в Україні і спрямовані на подолання стереотипів щодо гендерної рівності належать ПРООН та ЮНФПА. Проте, варто зазначити, що не лише ці організації закладають в основу своєї діяльності гендерні питання, їх дотримуються та просувають усі установи ООН по всьому світу.

Гендерним питанням присвячено три проекти:

- «Посилення ролі жінок у політиці та прийнятті рішень на місцевому рівні»;
- «Щастя у 4 руки»;
- «Не дрібниці у стосунках» [18].

Перший проект має на меті підвищення поінформованості громадськості про необхідність повної, рівної, вільної та демократичної участі жінок на рівних умовах із чоловіками в політичному та громадському житті. Він спрямований на забезпечення гендерної рівності на регіональному рівні через збільшення громадянської та політичної участі жінок, особливо тих, які проживають у сільській місцевості, та жінок з інвалідністю, які беруть участь у місцевих виборах; надання менторської підтримки новообраним жінкам, що увійдуть до місцевих рад; посилення інституційної спроможності в організаціях

громадянського суспільства ухвалювати рішення, що враховують гендерно-чутливі аспекти [18]. Рамки виконання проєкту 2020-2021 роки.

Наступний проєкт «Щастя у 4 руки» має на меті популяризацію партнерських відносин у родині, рівномірного розподілу домашніх обов'язків та відповідального татівства. Його завдання – подолати стереотипи стосовно нерівномірного розподілу домашніх обов'язків на користь спільного виконання домашніх справ та піклування про дітей. Проєкт також підкреслює важливість участі татусів у догляді за дитиною та необхідності впровадження відпусток по догляду за дитиною саме для тат. Для досягнення мети організатори проєкту організували інформаційну кампанію і через створення низки відеороликів, із залученням відомих тат, поширювали інформацію на просторах інтернету та на екранах у громадських місцях. Було створено 26 просвітницьких роликів, в яких відомі тати разом із експертами обговорили теми психологічної основи татівства, сексуальної освіти, першої допомоги дитині, вибору професії без стереотипів, питання декретної відпустки для тата, партнерські пологи та планування сім'ї [37].

Третій проєкт «Не дрібниці у стосунках» покликаний підвищити обізнаність про психологічне насильство у стосунках серед молоді, шляхом демонстрації відеороликів та проведення неформальних зустрічей з молоддю. Станом на травень 2021 було проведено низку зустрічей, учасники яких дізналися як розпізнати психологічне насильство і нездорові стосунки. А також було випущено серію відеороликів, в яких демонстративно зображувались токсичні стосунки, що призводять до насильства. Ці ролики містили інформацію про контакти служб підтримки. Проєкт діє з 2018 року в рамках кампанії «Розірви коло», яка має на меті поширити інформацію про доступні сервіси та послуги для постраждалих від насильства, підвищити рівень обізнаності про виявлення насильства та можливі план дій у разі потрапляння до такої ситуації [37].

Отже, проблеми гендерної рівності є широко поширеними в Україні. Ситуація стосовно питань рівності чоловіків та жінок в державі погіршується.

Це говорить про необхідність проведення інформаційних кампаній серед населення та впровадження низки додаткових проєктів у даній сфері.

2.4. Проєкти у галузі охорони здоров'я

Від стану системи охорони здоров'я залежить не лише фізичне здоров'я громадян, як невід'ємної складової людського потенціалу, але й економічний розвиток держави. Система охорони здоров'я в Україні перебуває не у найкращому стані. Реформування вітчизняної медичної галузі, на тлі загальних соціально-економічних перетворень в державі, відрізняється від перетворень в інших секторах економіки.

Система охорони здоров'я не може припинити роботу в той час, коли в ній відбуваються серйозні трансформації. Така трансформація є довготривалою і налічує низку проблем та перешкод. Серед основних проблем є недоліки механізмів державного фінансування медичної сфери, організаційні прорахунки, пасивна кадрова політика в галузі охорони здоров'я, зниження якості медичних послуг, недосконалість законодавства, що регламентує діяльність системи охорони здоров'я тощо [10]. Ще однією перешкодою на шляху формування ефективної охорони здоров'я в Україні стало стрімке поширення COVID-19, що продемонструвало неготовність Міністерства охорони здоров'я протистояти раптовим загрозам та захистити своїх громадян у будь-який момент. Саме тому розроблення ефективної стратегії перебудови галузі в умовах обмежених ресурсів має бути пріоритетом у державній та регіональній політиці.

ЮНОПС, ПРООН та УВКБ ООН створили проєкти, що мають на меті допомогти системі охорони здоров'я України. Організації реалізують проєкти:

- «TB REACH»;
- «Невідкладна допомога для системи охорони здоров'я України»;
- «Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні»;

- «Посилення можливостей виробництва радіофармацевтичних препаратів для охорони здоров'я»;
- «Надання послуг з організації та проведення процедур закупівель Міністерству охорони здоров'я України»;
- «Підтримка соціального захисту і відповідальне батьківство»;
- «Гуманітарна медична допомога Україні від уряду Японії»;
- 50 короткотермінових проєктів УВКБ ООН, спрямованих на допомогу біженцям у зв'язку із поширенням COVID-19.

Проєкт ЮНОПС «TB REACH» має на меті допомогти у фінансуванні боротьби із туберкульозом, здійснюючи суворий моніторинг та оцінку для отримання результатів проєкту. Він передбачає забезпечення доступу до діагностики та ліків хворих на туберкульоз, розробку низки заходів для припинення його розповсюдження через впровадження нових профілактичних, діагностичних та терапевтичних засобів і стратегій, а також зменшення соціальної та економічної несправедливості серед жертв туберкульозу [55].

На запобігання поширенню туберкульозу й інфекційних хвороб таких як ВІЛ/СНІД спрямований також проєкт ПРООН «Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні». Мета проєкту покращити функціонування Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу (далі - НРТС) відповідно до вимог та рекомендацій Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією. Основними завданнями є проведення регулярних засідань НРТС, залучення до проєкту представників громадянського суспільства і всіх зацікавлених осіб, підтримка роботи Секретаріату НРТС, і також допомога у забезпеченні функціонування офіційної сторінки НРТС [7].

Наступні п'ять проєктів мають на меті надання фінансових можливостей системі охорони здоров'я України. Наприклад, в ході реалізації проєкту «Невідкладна допомога для системи охорони здоров'я України» для лікарень України буде закуплено спеціалізоване обладнання трьох рентгенівський

систем, а також нейрохірургічний операційний мікроскоп для військово-медичних клінічних центрів країни [51].

Проект «Посилення можливостей виробництва радіофармацевтичних препаратів для охорони здоров'я» має на меті створити першу в країні національну організацію з виробництва радіофармацевтичних препаратів, що надасть можливість сприяти успішному лікуванню раку та інших важких хвороб [56].

Наступний проект «Надання послуг з організації та проведення процедур закупівель Міністерству охорони здоров'я України» покликаний допомогти системі охорони здоров'я організувати придбання життєво необхідних медикаментів через міжнародні організації. Така процедура надасть можливість хворим отримати якісні й ефективні додаткові ліки та медичні препарати, а державі зекономити кошти. Проект реалізується за підтримки ПРООН, яка створила високі стандарти для проведення тендерів, що унеможливило закупівлю ліків сумлінних виробників [13].

Проект «Підтримка соціального захисту і відповідальне батьківство» має на меті захистити здоров'я та добробут немовлят по всій країні. Ця пріоритетна ініціатива є частиною нещодавно прийнятого в Україні Національного плану дій щодо імплементації Конвенції ООН про права дитини. На прохання уряду, ЮНОПС підтримує проект із закупівлею дитячих пакунків. Разом з партнерами принесуть користь немовлятам та підтримають їхніх батьків, застосовуючи найвищі міжнародні стандарти [68].

Ще одним проектом, що реалізується завдяки ЮНОПС у галузі охорони здоров'я, є «Гуманітарна медична допомога Україні від уряду Японії». Проект розрахований на три роки і розпочав роботу з 31 березня 2021 року. Його мета - надати медичну допомогу Міністерству оборони України, шляхом передачі медичного обладнання, зокрема рентгенівських систем, хірургічних мікроскопів, що допомагає у виявленні та боротьбі із коронавірусом та іншими

хворобами. Цей проєкт збільшить обсяг фінансової підтримки Японії для України до 6,5 мільйонів доларів США з 2014 року [1].

УВКБ ООН також забезпечує охорону здоров'я українців. Управління реалізує 50 короткотермінових проєктів, які покликані допомогти біженцям, ВПО, особам без громадянства у зв'язку із поширенням COVID-19. УВКБ ООН підтримує рівний доступ усіх людей до медичних послуг, до санітарно-гігієнічних умов, зокрема до засобів індивідуального захисту і надає фінансову допомогу постраждалим від конфлікту особам [9].

На думку авторів проєкти ООН, що покликані вирішувати питання охорони здоров'я, є одними із найефективніших. Вони передбачають надання медичного обладнання, економічної допомоги та створення можливостей для нових виробництв та досліджень, а також спрямовують діяльність на подолання інфекційних хвороб таких як туберкульоз, СНІД та COVID-19. Проєкти сприяють реформі медицини в Україні шляхом надання коштів та пошуку донорів на проєкти охорони здоров'я, запровадження європейських стандартів, контролю закупівель та створення нових можливостей.

2.5. Проєкти ООН, спрямовані на демократизацію суспільства

Україна як посттоталітарна держава все ще знаходиться на шляху будівництва демократії, що має на меті прийняття низки заходів та законів, направлених на впровадження народовладдя в державі. ООН допомагає Україні досягти демократії у всіх сферах суспільного життя. Найбільшими проблемами, що заважають досягти сталого демократичного розвитку є порушення прав людини та гендерної рівності, корупційні дії та низький рівень обізнаності про те, як з ними боротись, умовний розподіл між владою та громадянами, відсутність діалогу в суспільстві, повільне прийняття реформ, низький рівень підзвітності влад на місцях та інші. ПРООН та ЮНОПС – інституції ООН, що вирішують питання демократизації української влади та суспільства через реалізацію низки проєктів.

Проект ПРООН «Громадянське суспільство для розвитку демократії та прав людини в Україні» має на меті підвищити можливості організації громадянського суспільства задля посилення їхнього впливу на реформування в сфері демократії та прав людини, розбудувати інклюзивне, демократичне врядування на основі прав людини через посилення їхньої спроможності, забезпечити кращу координацію дій та мережеву співпрацю [4].

Проект «Права людини для України (HR4U)» покликаний надати доступ усім українцям до ефективного правосуддя, зміцнити процеси інклюзивності, забезпечити сталий людський розвиток та сприяти демократичним змінам в державі. Серед основних завдань проєкту:

- підтримка регіональних офісів Уповноваженого Верховної Ради з прав людини та громадських організацій;
- здійснення постійного моніторингу з дотриманням прав людини; підтримка впровадження підходу, заснованого на правах людини, у процес децентралізації, залучаючи для цього представників влади, офісу Уповноваженого та громадянського суспільства;
- сприяння забезпеченню прав людини, особливо в постраждалих від конфлікту районах із дотриманням міжнародних стандартів [19].

Наступним проєктом ПРООН, що спрямований на розвиток демократії в Україні є «Проект ЄС-ПРООН з парламентської реформи». Його мета посилити роботу Верховної Ради шляхом реформування так, щоб Парламент став більш ефективним, прозорим та підзвітним у виконанні своїх конституційних функцій – законодавчої, контрольної та представницької [20]. Водночас реалізація проєкту матиме позитивний вплив на процес виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Серед основних завдань проєкту є:

- реформування Верховної Ради і лобювання нею реформ;
- модернізація Парламенту, розвиток персоналу у сфері державного управління;

- налагодження зв'язку між Верховною Радою і громадянами задля підвищення підзвітності, прозорості та рівня довіри громадян до парламенту через використання нових комунікаційних технологій [20].

Ще один проєкт, що допоможе зменшити рівень корупції та забезпечить доступ до державних послуг без проявів дискримінації, - «Підготовчий етап: Цифрові, інклюзивні, доступні: проєкт підтримки цифровізації державних послуг в Україні». Проєкт має на меті покращити стійкість та роботу інституцій, шляхом розвитку цифрових послуг, до яких матимуть доступ усі громадяни і, особливо, вразливі верстви населення та сприяти відповідності цифрової політики України міжнародним стандартам [15].

Враховуючи те, що даний проєкт є лише підготовчим етапом він включає виконання таких завдань як:

- комплексна оцінка стану цифрового розвитку через збір даних методом опитування, проведення фокус-груп та інших видів дослідження;
  - пошук міжнародних та державних партнерів та донорів;
  - підготовка переліку основних вимог з кібербезпеки, яким мають відповідати розроблені IT-рішення;
  - створення команди проєкту та забезпечення її усім необхідним оснащенням для швидкого переходу до його основної частини [15].
- Проєкт «Зміцнення членських бізнес-об'єднань ММСП в Україні: фаза II» покликаний сприяти розвитку приватних підприємств, а саме мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП), які надають робочі місця більше ніж 4 мільйонам людей в Україні та забезпечують близько 20% ВВП країни [8].

Мета проєкту покращити проведення економічних реформ Уряду України, створивши сприятливі умови для ведення приватного підприємництва. Друга фаза передбачає розширення підтримки ММСП, зростання рівня конкурентоспроможності завдяки зростанню професійності та залученню нових клієнтів. Досягнути цього можливо завдяки:

- покращення рівня організаційного розвитку, надання більших можливостей до використання послуг із розвитку бізнесу для ММСП;

- встановленню діалогу між підприємцями та споживачами;
- запровадженню нових економічних можливостей для жінок та використанню екологічних методів виробництва [8].

Останній проєкт реалізується ЮНОПС - «Підтримка верховенства права в Україні в галузі поліції, прокуратури та належного управління». Проєкт орієнтований на підтримку створення ефективної правоохоронної системи з повагою до прав людини для народу України, шляхом надання необхідної підтримки Національній поліції та іншим українським органам, відповідальним за цивільне правоохоронне управління. Проєкт орієнтований на:

- досягнення посилення правоохоронних органів шляхом додаткового навчання, забезпечення кар'єрного росту, розвитку доброчесності та забезпечення інституційної структури усім необхідним;
- встановлення статусу Національної поліції як сучасної та професійної організації, яка активно підтримує громадський порядок дотримуючись захисту прав людини; запровадження нового підходу
- підвищення громадської безпеки та вдосконалення боротьби з серйозними злочинами, включаючи кіберзлочинність, шляхом посиленої співпраці між установами, відповідальними за розслідування та переслідування злочинів, та впровадження сучасних методів розслідування, включаючи ІТ-технології;
- налагодження діалогу між усіма гілками влади, розробка середньострокового бюджетного планування, та постійний моніторинг державної політики [6].

Виходячи із викладеного вище, зазначимо, що найбільша кількість проєктів спрямована на покращення здоров'я українців, надання рівного доступу до медицини та покращення реагування на інфекційні хвороби. Більшість проєктів є короткостроковими, тому ця сфера налічує їх найбільше. На другому місці за кількістю йдуть проєкти, покликані вирішувати екологічні загрози, далі - спрямовані на подолання бідності та покращення умов життя. Наступні, сприяють демократизації влади та захисту прав людини. Більшість з них є

довгостроковими. Кількісно останнє місце - це проекти гендерної тематики. Станом на травень 2021 року в Україні реалізується 100 проектів.

Поділ проектів на такі типи свідчить про наявність в Україні низки проблем. Серед яких корупція, порушення прав людини, низький рівень залучення суспільства до вирішення державних справ, повільна реалізація реформ, розрив у правах та можливостях чоловіків і жінок. Особливо важливими є проблеми, пов'язані із навколишнім середовищем, наприклад, відсутність стійкості до кліматичних змін й громадянської обізнаності стосовно раціонального використання відходів, функціонування виробництв з високим рівнем викидів вуглецю, вплив радіоактивних матеріалів чорнобильського походження, забрудненість водою, виснаження ґрунтів та багато інших.

Система охорони здоров'я також не на високому рівні. Україна має низькі можливості для виробництва радіофармацевтичних препаратів, розповсюджена проблема відсутності ліків та доступу до діагностики й лікування для хворих на рак, туберкульоз, ВІЛ/СНІД, низька здатність до протидії інфекційним хворобам. Поширеними соціальними проблемами в Україні є бідність, емоційна та психологічна напруженість військовослужбовців та громадян, що проживають на тимчасово окупованих територіях, низький рівень згуртованості, а також допомоги малозабезпеченим сім'ям, біженцям та ВПО.

Враховуючи кількість інституцій ООН в Україні, зазначимо, що співпраця між Україною та організацією налагоджена на високому рівні. ООН відкрила в нашій державі більшість своїх установ. Вони активно реалізують проекти, що сприяють сталому розвитку та допомагають подолати Україні проблеми з якими вона зіткнулася у XXI ст., але разом із налагодженням тісної співпраці виникла низка перешкод, які стоять на заваді швидкого та сталого досягнення результатів.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ ООН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ

3.1. Проблеми, що перешкоджають досягненню цілей

На шляху досягнення цілей ООН в Україні виникла низка перешкод. Одні, сформувались протягом функціонування України в складі СРСР, інші виникли вже в період незалежності України. До тих, що існували одразу після незалежності держави і були успадковані від комуністичної системи можна віднести: неефективну систему державного управління, яка не була трансформована одразу після здобуття незалежності і характеризується надмірною централізацією, непрозорістю та проявами корупції; небажання українського суспільства перейти на шлях демократичних цінностей, сприяти доброчесності, прозорості тощо. Усі вищеперелічені проблеми перешкоджають досягненню цілей, які ООН визвалась вирішувати у сфері захисту навколишнього середовища, гендерної рівності, демократичного розвитку, адже гальмують ці процеси і потребують першочергового вирішення [26, с.14-24].

Однією із найбільших проблем, що виникла вже в процесі активної співпраці ООН та незалежної України, і постійно перешкоджає досягненню цілей є конфлікт на сході України. Проаналізувавши результати другого розділу, можна дійти висновку, що проєкти ООН в Україні сприяють вирішенню гуманітарних проблем. Ситуація погіршується збройним конфліктом з Російською Федерацією на сході нашої держави. Тривалий конфлікт на сході України дестабілізує ситуацію всередині держави і є причиною наступних негативних наслідків:

- поширення бідності, соціального поділу населення, порушення прав людини, ускладнення доступу населення, зокрема дітей, до харчування, санітарно-гігієнічних потреб, освіти, системи охорони здоров'я та усіх необхідних послуг для безпечного існування;

- зменшення державних витрат на соціальні виплати, розвиток економіки, освіти, культуру, реформування, систему охорони здоров'я, захист навколишнього середовища та низку інших сфер, адже вимагає постійної мобілізації ресурсів, витрат на оборону, військове забезпечення, відновлення інфраструктури тощо;

- появи психологічних проблем у громадян, особливо у військовослужбовців, ВПО, та інших постраждалих від конфлікту.

Таким чином, агресія РФ проти України стала однією із перешкод на шляху досягнення цілей ООН. Конфлікт не лише збільшив кількість вже існуючих до 2014 року проблем, а й породив низку нових, які постали перед Україною і водночас перед ООН, яка взялась вирішити основні світові проблеми 21 століття. Важливу роль грає те, що передбачити дії супротивника важко, тому в будь-який момент можуть постати нові проблеми, і що найгірше, існує постійний ризик повністю втратити те, що було розбудовано спільними зусиллями ООН та України.

Наступною сучасною перешкодою стала поява COVID-19, яка також потребує значних ресурсів, швидкого реагування на нові спалахи, створює нові та посилює вже існуючі проблеми, такі як відсутність робочих місць, збільшення рівня бідності, погіршення стану навколишнього середовища, знижує рівень економіки держави.

Сучасна ситуація посилила негативний вплив на проблеми, які ООН взялась вирішувати до спалаху хвороби. Наприклад, на сайті ПРООН було оприлюднено нові оцінки щодо глобального розвитку. Вказується, що світовий показник рівня освіти, охорони здоров'я та рівня життя протягом 2020-2021 років знизиться вперше з 1990 року. Зниження очікується у більшості країн, незалежно від того багаті вони чи бідні. Очікується, що глобальний дохід на душу населення впаде на 4%. Світовий банк попередив, що цього року вірус може ввести в крайню бідність від 40 до 60 мільйонів людей [41].

Однією із проблем і водночас недоліком установ ООН в Україні є відсутність підзвітності. Попри те, що організація постійно критикує органи української влади за відсутність прозорості, більшість інституцій ООН, що діють в Україні, не надають відкритого доступу, або ж просто не публікують результати конкретних проєктів та не інформують про стан роботи над ними.

Значна частина інституцій не мають офіційної сторінки представництва в Україні, що сильно ускладнює пошук інформації для громадян через велику кількість даних, написання текстів іноземними мовами чи навіть відсутність інформації про проєкт на офіційному сайті. Серед установ, які провалили інформаційну кампанію, і не вважаються автором підзвітними громадянам, є такі: ВООЗ, ООН волонтери, ДПМС, Місія Управління Верховного комісара ООН із прав людини, УКГП ООН, Інформаційні центри ООН, УНЗ ООН.

Організаціями, що успішно здійснюють інформування населення про стан виконання проєктів, фінансування, публікують дослідження і новини на постійній основі є ПРООН, ЮНОПС, ЮНІСЕФ, УВКБ ООН, ЮНФПА, ЮНЕЙДС.

3.2. Можливі заходи і перспективи покращення роботи установ ООН в Україні

Сучасний світ активно обговорює тему реформування ООН. Пропозиції реформування активно почали лунаати ще наприкінці ХХ ст. у зв'язку із зміною міжнародної системи та появою нових загроз. Дебати щодо пріоритетних напрямків реформування відбувалися і продовжують відбуватися між науковцями, аналітиками, політиками, державами. Першим із Генеральних секретарів ООН, хто розпочав реформування став Кофі Аннан (1997-2006).

Сучасний секретар організації Антоніу Гутерреш, також підтримує реформування ООН. Його план змін включає три аспекти:

- 1) збільшення можливостей превентивної дипломатії з метою попередження конфліктів і забезпечення сталого миру;

2) реорганізація системи ООН для досягнення Цілей сталого розвитку - Порядок денний 2030;

3) проведення адміністративної реформи, що включає часткову зміну структури секретаріату ООН, зміцнення управління кадровою політикою, перегляд системи фінансування потреб організації, а також їх планування та закупівлі [14].

Виходячи з цих даних, зробимо висновок, що реформування Ради Безпеки ООН поки що не є пріоритетом і не стоїть на порядку денному.

Для України питання реформування організації, в основному Радбезу, є особливо важливим. ООН, як найбільша у світі міжнародна організація, свою основну мету вбачає збереження миру і безпеки у світі, яку, на жаль, не змогла забезпечити його в Україні. Росія як постійний член РБ ООН має право накладати право вето на всі питання, що суперечать її поглядом. Так, РФ при будь-якій спробі України і її партнерів блокує будь-які можливості держави вирішити російсько-український конфлікт чи ситуацію, що виникла навколо збитого літака МН-17 в районі Донбасу. Таку ж політику агресор використовує протягом багатьох років і перешкоджає вирішенню низки проблем. Серед них і накладання вето на резолюцію Ради безпеки ООН про засудження «референдуму» в Криму, на гуманітарну допомогу Сирії, отруєння в Солсбері колишнього співробітника військової розвідки РФ та низка інших прикладів.

Україна та низка держав підтримують поетапне скасування права вето, для тих постійних членів, які виступають сторонами конфлікту і зацікавлені в питанні, що розглядається Радою. Така політика значно б змінила ситуацію в Україні. Обмеживши надання права вето РФ, як стороні конфлікту на сході України, за допомоги міжнародних партнерів на чолі з ООН було б можливо визнати вину Росії у скоєному на Донбасі, ввести Миротворчі сили ООН, відновити українські території, повернути Крим.

Таким чином, для того, щоб досягти Цілей сталого розвитку 2030, організації замало надавати лише гуманітарну допомогу. Необхідно діяти комплексно та сприяти вирішенню самого конфлікту, який породив низку

проблем. Так існуватиме менше ризиків втратити усе чого було досягнуто станом на сьогодні і гарантія того, що війна не стане причиною нових проблем.

Автор вважає, що вирішити проблеми, що виникли через поширення COVID-19 можна завдяки збільшенню кількості проєктів на подолання хвороби та її наслідків. Із усіх проєктів, спрямованих на оздоровлення населення, проблемі коронавірусу присвячені одиниці. Вони є короткостроковими і мають на меті надання фінансової чи іншої матеріальної підтримки постраждалим від конфлікту, а також надання урядом Японії допомоги у вигляді медичного обладнання.

Результати дослідження ООН свідчать, що для подолання пандемії та її наслідків Україна потребує 165 мільйонів доларів. При цьому 84 мільйони на охорону здоров'я і 81 мільйон - на соціально-економічні потреби, що виникли внаслідок коронавірусу, як це видно на рис.3.1.

План екстреного реагування 2020 р. з подолання COVID-19

ОЦІНЮВАННА КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	ЛЮДИ, ЯКІ МОЖУТЬ ПОСТРАЖДАТИ	НЕОБХІДНО (ДОЛ. США)	НЕОБХІДНО ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (ДОЛ. США)	НЕОБХІДНО НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ (ДОЛ. США)
42 млн	21 млн*	\$165 млн	\$84 млн	\$81 млн

* наведено на основі даних Кластера охорони здоров'я для планування заходів на поточному етапі. Під час розрахунку було взято до уваги запровадження Урядом України попереджувальних та обмежувальних заходів на ранньому етапі, які були введені раніше, ніж в інших європейських країнах (де, за оцінками, може постраждати до 70 % населення). В Україні, за оцінками, може постраждати до 50 % населення.

Рисунок 3.1. - План екстреного реагування 2020 р. з подолання COVID-19

Станом на травень 2021 року, ситуація з COVID-19 в Україні покращилася, адже хворих стало набагато менше, а в помаранчевій зоні перебуває лише одна область – Донецька [32]. Проте, за темпами вакцинації Україна значно відстає від низки країн, особливо від країн Заходу. Скільки коштів необхідно на подолання хвороби в 2021 році поки невідомо.

Здійснивши аналіз ресурсів інституцій ООН, було визначено, що організації не мають на рахунок достатньої кількості ресурсів. 140 мільйонів

доларів ще необхідно для того, щоб покращити систему охорони здоров'я та вирішити соціально-економічні проблеми [Додаток Б].

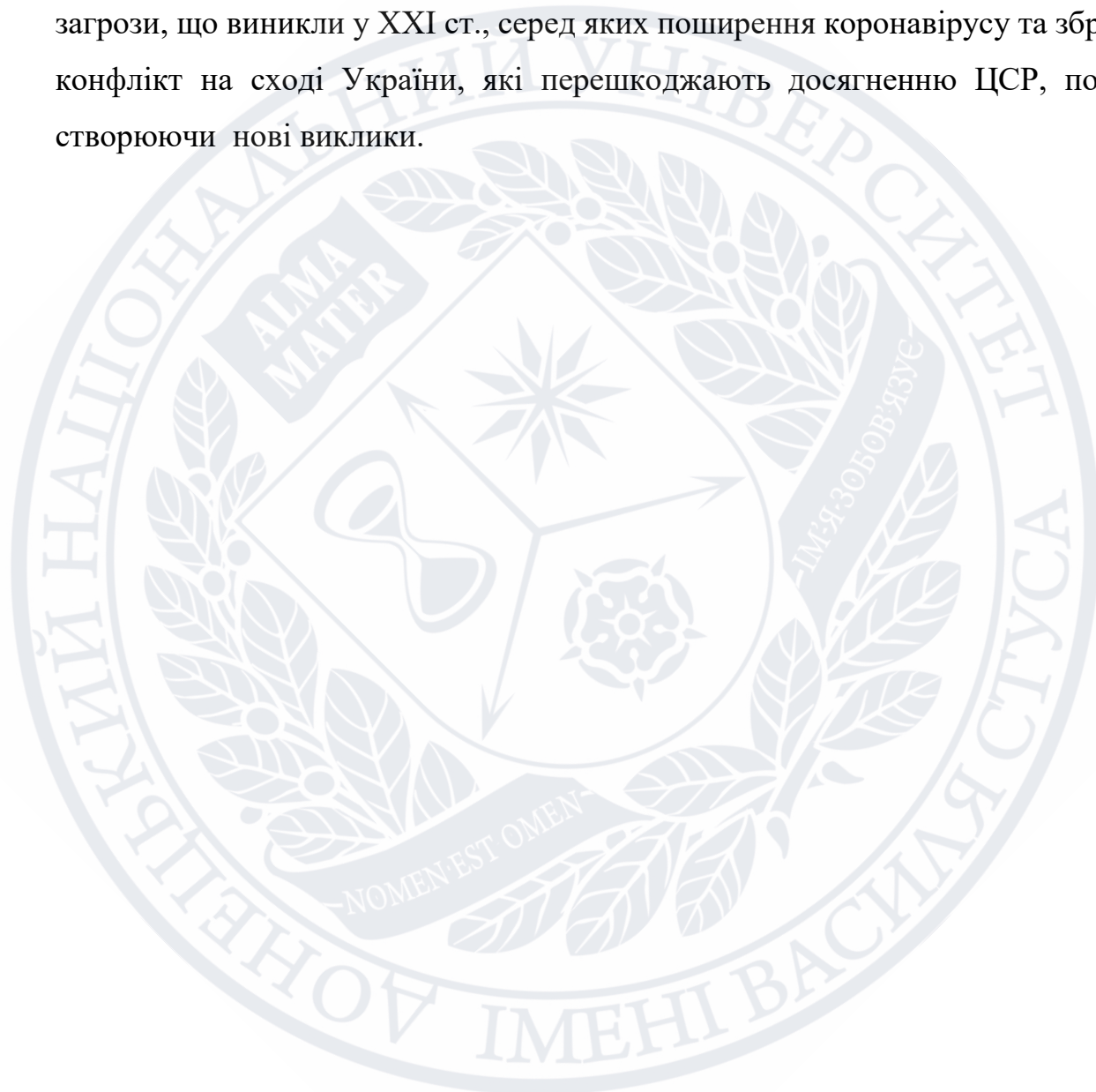
Установам ООН в Україні необхідно налагодити тісну співпрацю між Урядом України та міністерствами, щоб спільними зусиллями створити ефективні довготривалі проєкти і якнайшвидше залучити міжнародних та українських інвесторів до реалізації проєктів [16].

Із усіх визначених проблем та перешкод, вирішення проблеми підзвітності є найпростішим через те, що її врегулювання не потребує багато матеріальних ресурсів, не викликає будь-яких ризиків і від неї прямо не залежить питання миру та безпеки. Проте, для того щоб налагодити ефективний механізм підзвітності необхідно прикласти чимало зусиль. Одним із можливих вирішень проблеми є набір заходів, який включає:

- моніторинг офіційних сайтів інституцій ООН, а особливо тих, що мають сторінки, присвячені діяльності організації в Україні: виявлення основних недоліків у веденні сторінок, визначення рівня підзвітності;
- підбір команди висококваліфікованих фахівців з розробки сайтів та контенту;
- розробка плану, який передбачатиме створення офіційних сайтів для представництв в Україні, які ще їх не мають, створення зрозумілого та простого у використанні інтерфейсу, розробка посилань на проєкти, публікування інформації про вже завершені проєкти й ті що реалізувати, де особливо важливо надати інформацію для потенційних донорів, тих, кого безпосередньо стосується проєкт, і для громадян та дослідників.

З викладеного у розділі випливає висновок, що ООН має низку проблем всередині системи, що перешкоджають у досягненні головної цілі – забезпечення миру та безпеки у світі. Усе це пов'язано із необхідністю реформувати адміністративні органи та комітети, з особливим наголосом на реформуванні РБ ООН, щоб її склад та умови функціонування відповідали сучасному міжнародному порядку.

Важливою є також проблема підзвітності інституцій ООН та ведення інформаційної діяльності в суспільстві. Вирішення цієї проблеми дозволить налагодити контакт із державними органами, недержавними організаціями та громадянами, що сприятиме зростанню рівня довіри та залученню громадян та донорів до спільного подолання проблем. Особливо небезпечними є зовнішні загрози, що виникли у ХХІ ст., серед яких поширення коронавірусу та збройний конфлікт на сході України, які перешкоджають досягненню ЦСР, постійно створюючи нові виклики.

ВИСНОВКИ

Таким чином, в ході дослідження було уточнено, що співпраця України з установами ООН ґрунтується на ЦСР – 2030. Поступове досягнення цілей допоможе Україні вирішити основні проблеми, що існують в країні і наблизить державу та світ до підвищення рівня життя, добробуту та сталого розвитку.

Авторкою було з'ясовано кількість та назви установ, які реалізують свої проекти в Україні. Таких установ виявилось сім, серед них: ФАО, МАГАТЕ, ПРООН, ЮНФПА, ЮНІСЕФ, ЮНОПС, УВКБ ООН. Було визначено пріоритетні напрямки проектної роботи усіх вищезазначених організацій, департаментів, місій, фондів. Вони були визначені методом узагальнення та контент-аналізу усієї доступної інформації про проекти. Таким чином, найбільш проблемними сферами України, та водночас, пріоритетними для реалізації проектів є соціально-економічні, екологічні, проблеми гендерної рівності, перешкоди у сфері охорони здоров'я України, а також проблеми демократизації влади та суспільства.

Станом на травень 2021 року в Україні діє 100 проектів. Визначення проблемного поля кожного напрямку, мети та завдань проектів надало можливість зрозуміти, яким чином установи ООН в Україні вирішують природоохоронні, соціально-економічні, гендерні та інші проблеми, що виникли в Україні.

Дослідження роботи проектів ООН, надало можливість визначити, що найбільша їхня кількість спрямована на покращення здоров'я українців, надання рівного доступу до медицини та збільшення можливостей для реагування на інфекційні хвороби, проте проекти цієї сфери є короткостроковими. Довгострокові проекти займаються питаннями демократизації влади, суспільства та захистом прав людини. Найменша кількість проектів присвячена вирішенню безпосередньо гендерних питань, проте варто зауважити, що усі проекти ООН здійснюються із дотримання правил гендерної рівності.

Основними різновидами діяльності є наступні:

- інформування населення стосовно проблем;
- проведення інформаційних кампаній, здійснення моніторингу;
- надання рекомендацій щодо вирішення перешкод;
- пошук донорів та партнерів для фінансування ініціатив та отримання гуманітарної допомоги;
- залучення сучасних міжнародних практик, методів, технологій; організація додаткового навчання для державних службовців;
- структурне реформування.

Найбільш ефективний підхід визначити важко, адже для досягнення ЦСР та вирішення основних проблем в Україні необхідно застосовувати усі види діяльності в комплексі.

Проаналізувавши роботу усіх проєктів, було з'ясовано основні перешкоди з якими стикаються Україна та ООН на шляху досягнення спільних цілей. Авторка виділила такі основні проблеми, що гальмують процес подолання проблем:

1) Тривалий конфлікт на сході України, що дестабілізує ситуацію в країні, погіршує соціально-економічне становище громадян, потребує значних витрат на оборону, соціальні витрати, відновлення інфраструктури.

2) Поширення коронавірусної інфекції, яке потребує значних ресурсів, швидкого реагування на нові спалахи, створює нові та посилює вже існуючі проблеми, такі як відсутність робочих місць, збільшення рівня бідності, погіршення стану навколишнього середовища.

3) Недостатня підзвітності, що полягає у відсутності інформації про проєкти на багатьох сайтах інституцій, офіційних сторінок представництв ООН в Україні, що є перешкодою у доступі до інформації через мовний бар'єр чи значну кількість даних стосовно інших країн чи проблем.

Пропонуються можливі заходи для вирішення зазначених проблем:

1) Перша перешкода потребує комплексного рішення. Для її вирішення необхідно покращити проєкти спрямовані на надання гуманітарної допомоги, а

також спільно з ООН сприяти вирішенню конфлікту на Сході. Досягти цього можна буде через реформування основного органу – Ради Безпеки.

2) Побороти COVID-19 наслідки спричинені хворобою можна завдяки збільшенню числа проєктів, що матимуть на меті допомогти системі охорони здоров'я та громадянам подолати економічні проблеми, налагодивши тісну співпрацю між Урядом України та міністерствами, щоб спільними зусиллями створити ефективні довготривалі проєкти і якнайшвидше залучити міжнародних та українських інвесторів до реалізації проєктів.

3) Проблему підзвітності ООН в Україні варто вирішувати через реалізацію низки заходів, що включають моніторинг офіційних сайтів ООН, створення офіційних сторінок представництв ООН в Україні, із зручним інтерфейсом і безперешкодним доступом до інформації про роботу організацій в нашій державі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Від народу Японії: сучасне медичне обладнання для лікарень в Україні. URL: <https://cutt.ly/GnwnktN> (дата звернення 27.04.21.)
2. Глобальні цілі сталого розвитку 2015-2030 / United Nations Ukraine/ URL: <https://cutt.ly/pb4Ppw5> (дата звернення 18.04.21.)
3. Громада дружна до дітей та молоді. URL: <https://cutt.ly/kb4JIX7> (дата звернення 21.04.21.)
4. Громадянське суспільство для розвитку демократії та прав людини в Україні / UNDP. URL: <https://cutt.ly/pnwkeeh> (дата звернення 27.04.21.)
5. Европейский банк реконструкции и развития и ФАО согласовали пакет технической помощи в связи с COVID-19. URL: <http://www.fao.org/news/story/ru/item/1316223/icode/> (Последнее посещение 22.04.2021)
6. ЄС та ЮНОПС допомагають Національній поліції України боротися з домашнім насильством / ООН Україна. URL: <https://cutt.ly/hb6GY1w> (дата звернення 20.04.21.)
7. Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні. URL: <https://cutt.ly/Sb6PexG> (дата звернення 26.04.21.)
8. Зміцнення членських бізнес-об'єднань ММСП в Україні: фаза II / UNDP. URL: <https://cutt.ly/tnwkt19> (дата звернення 28.04.21.)
9. Інформаційний бюлетень / УВКБ ООН Україна. URL: <https://cutt.ly/bb6PyIV> (дата звернення 21.04.20.).
10. Левицька О.О. Проблеми вітчизняної системи охорони здоров'я в сучасних соціально-економічних умовах. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/15702/1/16-Levytska-36-38.pdf> (дата звернення 26.04.21.)
11. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації : навчальний посібник для студентів ВНЗ. Львів, 2011. 280 с.

12. Міжнародні організації: Навч. посібник/За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 483 с.
13. Надання послуг з організації та проведення процедур закупівель Міністерству охорони здоров'я України / UNDP. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/projects/procurement-support-services-to-the-MON.html>(Last accessed 26.04.2021)
14. ООН майбутнього. Дзеркало тижня. 2019. №1. URL: https://zn.ua/ukr/internal/oon-maybutnogo-299356_.html (дата звернення 29.04.21.)
15. Підготовчий етап: Цифрові, інклюзивні, доступні: проєкт підтримки цифровізації державних послуг в Україні / UNDP. URL: <https://cutt.ly/snwkrpQ> (дата звернення 28.04.21.)
16. План екстреного реагування з подолання пандемії коронавірусної інфекції Covid-19 / ООН Україна. URL: <https://cutt.ly/mb6PdrP> (дата звернення 29.04.21.)
17. Поводження з пластиковими відходами на місцевому рівні / UNDP. URL: <https://cutt.ly/cb6PgYp> (Дата звернення 22.04.2021)
18. Посилення ролі жінок у політиці та прийнятті рішень на місцевому рівні / UNDP. URL: <https://cutt.ly/Ib6PlWb> (дата звернення 25.04.21.)
19. Права людини для України (HR4U) / UNDP. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/projects/human-rights-for-Ukraine.html> (дата звернення 27.04.21.)
20. Проєкт ЄС-ПРООН з парламентської реформи / UNDP. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/projects/parliamentary-reform-project.html> (дата звернення 28.04.21.)
21. ПРООН в Україні : [офіційний сайт]. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html> (дата звернення: 16.04.21.)
22. Проєкт EU4Climate / UNDP. URL: <https://cutt.ly/onwkdTJ> (дата звернення: 14.04.21.)
23. Світове дослідження цінностей в Україні 2020. С. 13-18, 33. URL: <https://cutt.ly/qnwkhBt> (дата звернення: 14.04.21.)

24. Скрипник О. М Історія співпраці України з ООН. 11 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/2491/1/Ukraine_OON%20.pdf.
25. Смільська І. Україна в ООН: основні напрямки та пріоритети діяльності. Україна-Європа-Світ. 2013. №11. С. 321-328. URL: <https://cutt.ly/Ub6PxSq>.
26. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь, НАН України. НБУВ, Київ, 2009. С.14-24. URL: <https://www.idss.org.ua/monografii/nandop1.pdf> (дата звернення 21.04.21.)
27. Сприяння соціальній згуртованості шляхом залучення молоді / UNDP. URL: <https://cutt.ly/Mb6Pn3M> (дата звернення 21.04.21.)
28. Спільно. Соціальні послуги для сімей у громаді / UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/spilno-project> дата звернення 21.04.21.)
29. Украина / FAO. URL: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/ru/?iso3=UKR> (Последнее посещение 22.04.2021)
30. Україна за екологічною ефективністю - найгірша серед кращих? / DW. URL: <https://cutt.ly/Mb6GI36> (дата звернення 21.04.21.)
31. Україна 2020. Огляд стану довкілля та ризиків для людей і бізнесу / WWF. URL: <https://wwf.ua/our-work/overview/ukraine-2020/>
32. У «помаранчевій» карантинній зоні – лише Донецька область / *Укрінформ*. 18.05.2021. URL: <https://cutt.ly/6neMfiO> (дата звернення 18.05.21.)
33. Урядовий портал: Цілі сталого розвитку та Україна. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (дата звернення 24.04.21.)
34. Участь України у міжнародних організаціях / Міністерство закордонних справ України. URL: <http://old.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations> (дата звернення 21.04.21.)
35. Цілі сталого розвитку / UNGC. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення 21.04.21.)

36. ЮНІСЕФ та ЄС розширюють можливості для молоді на сході України / UNICEF. URL: <https://cutt.ly/RnwkWwR> (дата звернення: 14.04.21.)
37. ЮНФПА Україна: компанії та проекти. URL: <https://cutt.ly/Ab6PQ7p> (дата звернення 25.04.21.)
38. ЮНФПА в Україні : [офіційний сайт]. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk> (дата звернення: 16.04.21.)
39. ЮНІСЕФ Україна : [офіційний сайт]. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/> (дата звернення 17.07.21.)
40. Barkin J. S. International organization: Theories and institutions. New York: Palgrave Macmillan, 2006. URL: <https://cutt.ly/BnwkXpT> (Last accessed 05.04.2021)
41. Coronavirus vs. inequality / UNDP. URL: <https://feature.undp.org/coronavirus-vs-inequality/> (Last accessed 29.04.2021)
42. Development of Decommissioning and Environmental Remediation Strategy and Capacity Building towards the Remediation and Decommissioning of Former Uranium Mining and Production Sites / IAEA. URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/ukr9037> (Last accessed 22.04.2021)
43. DPPA : [Official site]. URL: <https://dppa.un.org/en> (Last accessed 15.04.2021)
44. FAO Ukraine : [Official site]. URL: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/en/?iso3=UKR> (Last accessed 15.04.2021)
45. IAEA : [Official site]. URL: <https://www.iaea.org/> (Last accessed 15.04.2021)
46. ILO : [Official site]. URL: <https://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm> (Last accessed 15.04.2021)
47. Improving Capabilities to Efficiently Implement Large Ongoing Decommissioning Projects and Waste Management with Minimization of Risks Based on Initiatives and Potential Synergies / IAEA. URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/rer9150> (Last accessed 22.04.2021)

48. Improving the Remediation and Management of Terrestrial and Freshwater Environments Affected by Radioactive Material of Chernobyl Origin / IAEA. URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/rer7010> (Last accessed 22.04.2021)
49. IOM : [Official site].. URL: <https://iom.org.ua/> (Last accessed 15.04.2021)
50. HRMMU Ukraine : [Official site]. URL: <https://cutt.ly/Gb6PUHv> (Last accessed 15.04.2021)
51. Humanitarian Medical Assistance to Ukraine / UNOPS. URL <https://cutt.ly/2b6POjz> (дата звернення 26.04.21.)
52. Humanitarian Response Plan (HRP). United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Ukraine. 15.02.2021. URL: <https://cutt.ly/nb6PSym> (Last accessed 15.04.2021)
53. OCHA : [Official site]. URL: <https://www.humanitarianresponse.info/en> (Last accessed 15.04.2021)
54. Pease K. K. International organizations: Perspectives on governance in the twenty-first century . Upper Saddle River: Prentice Hall, 2007.
55. Stop Tuberculosis Partnership - TB REACH / UNOPS. URL: <https://cutt.ly/Jb6PJ8w> (Last accessed 26.04.2021)
56. Strengthening Capabilities for Production of Radiopharmaceuticals for Healthcare / IAEA. URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/ukr6012> (Last accessed 26.04.2021)
57. Strengthening the Regulatory Capabilities of the State Nuclear Regulatory Inspectorate Considering Current IAEA Standards as well as Best International Practices. / IAEA URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/ukr9039> (Last accessed 22.04.2021)
58. Support to the Global Environment Facility (GEF) Small Grants Programme in Europe and the Commonwealth of Independent State / UNOPS. URL: <https://cutt.ly/Yb6PV70> (Last accessed 22.04.2021)

59. Supporting Decommissioning of Nuclear Power Plant Units and Radioactive Waste Management at the Chernobyl Site and in the Exclusion Zone / IAEA. URL: <https://www.iaea.org/projects/tc/ukr9038> (Last accessed 22.04.2021)

60. Sustainable food systems for food security and nutrition / FAO. URL: <http://www.fao.org/3/cb0813en/CB0813EN.pdf> (Last accessed 22.04.2021)

61. UN AIDS Ukraine : [Official site] / UNAIDS. URL: <https://cutt.ly/ab6P1Y9> (Last accessed 15.04.2021)

62. UN Entities in Moldova : [Official site]. URL: <https://moldova.un.org/en/about/un-entities-in-country> (Last accessed 19.04.2021)

63. UNDP Nigeria : [Official site]. URL: <https://www.ng.undp.org/content/nigeria/en/home/about-us/undp-and-the-un.html> (Last accessed 20.04.2021)

64. UNHCR Ukraine : [Official site]. URL: <https://www.unhcr.org/ua/> (Last accessed 15.04.2021)

65. UNIC : [Official site]. URL: <https://unic.un.org/> (Last accessed 17.04.2021)

66. UN in India : [Official site]. URL: <https://in.one.un.org/page/about-us/> (Last accessed 20.04.2021)

67. UNODS : [Official site]. URL: <https://www.unodc.org/unodc/index.html> (Last accessed 17.04.2021)

68. UNOPS : [Official site]. URL: <https://www.unops.org/> (Last accessed 17.04.2021)

69. UNV : [Official site]. URL: <https://www.unv.org/> (Last accessed 19.04.2021)

70. UN Women : [Official site]. URL: <https://eca.unwomen.org/en> (Last accessed 15.04.2021)

71. WHO : [Official site]. URL: <https://www.euro.who.int/en/home> (Last accessed 19.04.2021).

ДОДАТКИ

**Додаток А. Результати світового дослідження цінностей стосовно питань
гендерної рівності**

Q27-32. По кожному з тверджень, які я зачитаю, скажіть, наскільки Ви погоджуєтесь або не погоджуєтесь із ними.		
	Україна, 2020	Україна, 2011
Q32. Бути домогосподаркою – це також важлива справа, як і робота, за яку платять зарплату		
Повністю згодні	36,4%	49%
Згодні	47,3%	40%
Не згодні	13,0%	9%
Абсолютно не згодні	3,3%	2%
Q27. Одна з найважливіших життєвих цілей – зробити так, щоб батьки пишалися мною		
Повністю згодні	33,3%	36%
Згодні	51,9%	44%
Не згодні	11,7%	16%
Абсолютно не згодні	3,2%	5%
Q28. Коли мати працює заради заробітку, її діти страждають		
Повністю згодні	14,6%	11%
Згодні	43,5%	25%
Не згодні	36,1%	54%
Абсолютно не згодні	5,8%	10%
Q31. Загалом, з чоловіків виходять кращі керівники бізнесу, ніж з жінок		
Повністю згодні	9,6%	17%
Згодні	34,1%	29%
Не згодні	43,3%	40%
Абсолютно не згодні	12,9%	14%
Q29. Загалом, чоловіки є кращими політичними лідерами, ніж жінки		
Повністю згодні	8,7%	22%
Згодні	36,2%	30%
Не згодні	43,4%	38%
Абсолютно не згодні	11,7%	10%
Q30. Університетська освіта – важливіше для хлопчика, ніж для дівчинки		
Повністю згодні	5,4%	7%
Згодні	19,1%	11%
Не згодні	53,9%	55%
Абсолютно не згодні	21,5%	27%

Примітка: розподіл відповідей подано без врахування варіантів «Важко сказати» і «Відмова від відповіді», оскільки дані альтернативи були включені не до всіх хвиль опитування.

Додаток Б. Розподіл фінансових потреб та наявних ресурсів за організаціями ООН

Розподіл фінансових потреб та наявних ресурсів за організаціями**

НАЯВНІ РЕСУРСИ
(дол. США)

\$25 млн

ДОДАТКОВІ ПОТРЕБИ
(дол. США)

\$140 млн

ОРГАНІЗАЦІЯ	ОЦІНОЧНІ ПОТРЕБИ (дол. США)	НАЯВНІ РЕСУРСИ (дол. США)
ФАО	\$2,0 млн	-
МБРР	\$20,0 млн	\$20,0 млн
МОП	буде визначено пізніше	буде визначено пізніше
МОМ	\$28,5 млн	\$0,2 млн
УВКПЛ	\$0,1 млн	\$0,02 млн
ПРООН	\$8,8 млн	\$0,3 млн
ЮНФПА	\$6,1 млн	\$0,06 млн
УВКБ	\$4,5 млн	\$2,9 млн
ЮНІСЕФ	\$28,1 млн	\$0,5 млн
УНЗ ООН	\$0,1 млн	-
ЮНОПС	\$40,0 млн	-
ООН-Жінки	\$0,7 млн	\$0,1 млн
ВООЗ	\$20,3 млн	\$0,7 млн
НУО	\$5,0 млн	-